

Likvärdiga villkor för utförare inom vårdvalssystem i Landstinget i Värmland

2018-05-22, LK/140453

Upprättad av
Vårdvalsenhet och Ekonomi- och planeringsavdelningen
Landstinget i Värmland

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning	2
2	Inledning.....	3
3	Definition av likvärdiga villkor.....	3
4	Uppdrag	4
4.1	Huvudmannauppdrag.....	4
4.2	Grunduppdrag	4
4.3	Sistahands-ansvar	4
4.4	Ytterligare åtaganden.....	5
5	Process.....	6
6	Ersättning	6
6.1	Kostnader för huvudmannauppdraget	6
6.2	Kostnader för grunduppdrag.....	6
6.3	Kostnader för Sistahandsansvar.....	6
6.4	Kostnader för Ytterligare åtaganden.....	6
6.5	Ekonomisk konkurrensneutralitet.....	6
7	Information.....	7
8	Övrigt stöd.....	7

2 Inledning

Införandet av vårdval, innebärande kvalitetskonkurrens istället för priskonkurrens, ställer krav på att tjänsterna prissätts rätt. Utgångspunkten är att externa leverantörer ska erhålla samma ersättning som egenregiverksamheten för motsvarande uppdrag. Detta dokument avser att redovisa hur landstinget i Värmland definierar likvärdiga villkor för privat- och landstingsdriven verksamhet, inom ramen för vårdval.

Syftet med dokumentet är att tydliggöra hur LiV praktiskt hanterar konkurrensneutralitet i vårdvalssystem. Mål är att dels konkretisera hur vi beräknar ekonomisk konkurrensneutralitet, dels ge privata vårdgivare och vårdgivare i egenregi en trygghet i att konkurrensneutralitet eftersträvas och råder.

3 Definition av likvärdiga villkor

En grundläggande princip som reglerar ersättningsnivåerna i respektive vårdval är ekonomisk konkurrensneutralitet. I regeringens proposition 2008/09:29 (Lag om valfrihetssystem) står bl.a. följande:

- ”De grundläggande principerna” (likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet) ”ska iaktas i alla faser av förfarandet. Detta innebär att egenregiverksamheten och de externa leverantörerna ska behandlas lika.” (sidan 62 i regeringens proposition)
- ”Eftersom valfrihetssystem inte bygger på priskonkurrens är det viktigt att den upphandlade myndigheten prissätter tjänsten rätt. Utgångspunkten bör vara att de externa leverantörerna ska erhålla samma ersättning som egenregiverksamheten, eftersom konkurrensneutralitet mellan de två då uppstår.” (sidan 81 i regeringens proposition)
- ”Total konkurrensneutralitet mellan externa leverantörer och egenregiverksamheten kan dock vara svår att uppnå eftersom den upphandlande myndigheten, genom egenregiverksamheten, måste ta det yttersta ansvaret för att tjänsterna tillhandahålls medlemmarna i kommunen eller landstinget. Detta kan t.ex. medföra att egenregiverksamheten måste få extra resurser som innebär att den i realiteten kan bära det ansvaret.” (sidan 62 i regeringens proposition)

Landstingets definition på konkurrensneutralitet är densamma dvs. att konkurrensneutralitet uppstår när privata vårdgivare får samma ersättning som landstingets egenregiverksamhet kostar. Dock skall hänsyn tas till kostnaderna för Huvudmannaskapet, det s.k. sistahandsansvaret (se avsnitt 6.2 Sistahandsansvar) som egenregiverksamheten har ansvaret för samt Ytterligare åtaganden (se avsnitt 6.3 Ytterligare åtaganden). Bedömning av konkurrensneutralitet gäller sammantaget verksamhetskostnader och verksamhetsstödskostnader (Sal-tillägg).

Likvärdiga villkor innebär att utförare inom vårdvalssystem i Landstinget i Värmland ska få samma villkor för att bedriva sina uppdrag. Samma villkor innebär i sig inte att det är samma förutsättningar då det även regleras av respektive ansluten vårdgivares storlek, strategier etc.

Landstinget beskriver sin syn på likvärdiga villkor inom fem huvudområden. Denna indelning utgör grunden för dokumentets fortsatta struktur.

- Uppdrag (avsnitt 4)
- Process (avsnitt 5)
- Ersättning (avsnitt 6)
- Information (avsnitt 7)
- Övrigt stöd (avsnitt 8)

4 Uppdrag

Fyra olika huvudgrupperingar av uppdrag finns.

- Huvudmannauppdrag
- Grunduppdrag
- Sistahands-ansvar
- Ytterligare åtaganden

4.1 Huvudmannauppdrag

Landstinget är huvudman och ansvarar för all vård som bedrivs inom länet. Som huvudmannauppdrag avses de arbetsuppgifter som landstinget har oavsett om alla vårdgivare var privata eller i egenregi. Huvudmannen behöver ha en "Beställarkompetens". Då områdena i LiV har ansvaret för all vård inom sina respektive medicinska områden, avsett utförare, är alla arbetsuppgifter från områdesledning och uppåt, huvudmannauppdrag. Kostnaderna för huvudmannaskapet ingår inte i beräkning av konkurrensneutralitet.

4.2 Grunduppdrag

Grunduppdrag är det uppdrag som samtliga vårdgivare inom vårdvalet ska uppfylla. Lika uppdrag innebär att det i förfrågningsunderlaget beskrivna grunduppdragsbeskrivningen gäller för alla till vårdvalet anslutna enheter. Grunduppdraget finansieras med hjälp av landstingets "vårdvalspeng".

För övriga, tillkommande uppdrag t.ex. hälso- och sjukvård för asylsökande och rehabiliteringsgarantin som ersätts med statliga medel, utgår samma ersättningar till samtliga vårdgivare.

4.3 Sistahands-ansvar

Landstinget som huvudman har ett sistahandsansvar för att enligt hälso- och sjukvårdslagen erbjuda vård. Sistahandsansvaret är kopplat till Medicinskt ansvar. Utdrag ur hälso- och sjukvårdslagen:

8 kap. Ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård

1 § Landstinget ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom landstinget. Detsamma gäller i fråga om den som är kvarskriven enligt 16 §

folkbokföringslagen (1991:481) och som stadigvarande vistas inom landstinget. Även i övrigt ska landstinget verka för en god hälsa hos befolkningen.

2 § Landstinget ska även erbjuda en god hälso- och sjukvård åt

- 1. den som, utan att vara bosatt här, har rätt till vårdförmåner i Sverige vid sjukdom och moderskap enligt vad som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, och*
- 2. den som avses i 5 kap. 7 § första stycket socialförsäkringsbalken och som omfattas av förordningen.*

15 kap. Avtal med annan om överlämnande av uppgifter

1 § Landsting och kommuner får med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som landstinget eller kommunen ansvarar för enligt denna lag. Av avtalet ska framgå de särskilda villkor som gäller för överlämnandet. En uppgift som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till en juridisk person eller en enskild individ.

Sistahandsansvar kan uppkomma bland annat när det gäller:

- Tillgång till vårdcentral i varje kommun (då det finns särskilt landstingsfullmäktigebeslut på detta utbud)
- Nyetablering vid avveckling av privat vårdgivare där inget annat vårdalternativ kvarstår
- Nyttillkomna uppgifter från staten som ej reglerats i förfrågningsunderlaget och som inte kan åläggas vårdgivarna inom grunduppdraget.

I de fall merkostnaderna uppstår särredovisas dessa från de vårdgivare som ålagts uppgiften.

I sistahands-ansvar inkluderas också delar där gemensamma lösningar anses effektivast.

I samband med införandet av ett vårdval uppstår för landstinget två typer av tillkommande kostnader som också räknas som sistahandsansvar:

- Initieringskostnader
- Omställningskostnader

Initieringskostnader är kostnader som kan kopplas till etableringen av vårdvalssystemet.

Omställningskostnader är kostnader som uppstår när landstinget minskar sin andel av sjukvårdssystemet samtidigt som nya aktörer etablerar sig.

4.4 Ytterligare åtaganden

Landstinget kan besluta om ytterligare åtaganden. Med ytterligare åtagande avses åtaganden som har en strategisk inriktning och bedrivs på huvudmannanivån. Det är inte arbetsuppgifter som bedrivs av vårdcentraler inom grunduppdraget. Det kan vara att säkerställa:

- Forsknings- och utvecklingsuppdrag
- Övergripande medicinska rådgivare
- Övergripande verksamhetsutvecklare
- Studierektors och huvudhandledarfunktioner
- Utbildningsverksamheter
- Samverkan med andra huvudmän

5 Process

Lika förutsättningar i ett processperspektiv innebär att alla till vårdvalet anslutna enheter har samma möjligheter till processsamverkan med andra medicinska verksamheter i berörda processer som bedrivs av landstinget. Principen är att oavsett vårdval kommer patientens flöde garanteras på lika villkor i interaktion med övriga berörda medicinska specialiteter.

6 Ersättning

Lika ersättning innebär att det utgår samma ersättning för de i förfrågningsunderlaget beskrivna grunduppdragen och att det gäller för alla till vårdvalet anslutna enheter.

Ekonomisk så skiljs det mellan fyra olika typer av huvudkostnader:

- Kostnader för Huvudmannauppgiftet
- Kostnader för Grunduppdrag
- Kostnader för Sistahands-ansvar
- Kostnader för Ytterligare åtaganden

Till dessa tillkommer så kallade verksamhetsstödkostnader för service, administration och lokaler (SAL-tillägg)

6.1 *Kostnader för huvudmannauppgiftet*

Kostnader för Huvudmannauppgiftet finansieras via Huvudmannapengen och ingår inte i beräkningen om konkurrensneutralitet av ersättning.

6.2 *Kostnader för grunduppdrag*

Grunduppdraget finansieras via Vårdvalspengen och avser det uppdrag som specificeras i respektive förfrågningsunderlag. Konkurrensneutralitet bedöms i förhållande till landstingets kostnader för grunduppdraget.

6.3 *Kostnader för Sistahandsansvar*

Kostnader för Sistahands-ansvar finansieras via Huvudmannapengen och ingår inte i beräkningen om konkurrensneutralitet av ersättning.

6.4 *Kostnader för Ytterligare åtaganden*

Kostnader för Ytterligare åtaganden finansieras via Huvudmannapengen och ingår inte i beräkningen om konkurrensneutralitet av ersättning.

6.5 *Ekonomisk konkurrensneutralitet*

Landstinget kommer att göra en ekonomisk uppföljning årligen för att bedöma konkurrensneutraliteten i respektive valfrihetssystem enligt följande uppställning:

Ekonomisk uppföljning av konkurrensneutralitet			
Utfall för egenregin	Tilldelade medel	Kostnader	Avvikelse
Verksamhetskostnader	0	0	0
Utfall för egenregin	Tilldelade medel	Kostnader	Avvikelse
Verksamhetstödkostnader (SAL-tillägg)	0	0	0
Utfall för egenregin	Tilldelade medel	Kostnader	Avvikelse
Sistahandsansvar (dras ifrån)	0	0	0
Ytterligare åtaganden (dras ifrån)	0	0	0
Total summa	0	0	0

I verksamhetskostnaderna ligger endast kostnader för uppdragen inom respektive valfrihetssystem.

Om uppföljningen visar att landstingets totala avvikelse är negativ så innebär det att det uppföljda ersättningssystemet inte är konkurrensneutralt. Om det är en negativ avvikelse så ska landstingsstyrelsen ta ställning till om övriga vårdgivare ska kompenseras i motsvarande grad året efter.

7 Information

Lika information innebär att alla till vårdvalet anslutna enheter får samma information vid samma tidpunkt kring planerade eller fattade beslut.

8 Övrigt stöd

Lika övrigt stöd innebär att alla till vårdvalet anslutna enheter får samma övrigt stöd vid samma tidpunkt. Med övrigt stöd menas det stöd som ”koncerngemensamma” enheter inom Landstinget producerar/levererar för de medel som inte är fördelade vid införandet av vårdvalet. Exempel på övrigt stöd är enheten Patient- och medborgarservice som publicerar material mot patienter och medborgare.